

ZUS VAN

door Lot Vekemans

Zus van ging op 7 januari 2005 in première in de Toneelschuur in Haarlem

Medewerkers:

Spel: Elsie de Brauw

Regie: Allan Zipson

Toneelbeeld: Manny Dassen

Geluidscompositie: Paul Koek

Elsie de Brauw ontving voor haar rol Ismene een nominatie voor de Theo d'Or 2005 (VSCD-toneelprijs voor de beste vrouwelijk hoofdrol van het seizoen).

Lot Vekemans kreeg onder meer voor de tekst van *Zus van* de Van der Viesprijs 2005 (driejaarlijkse letterkundige prijs voor het beste toneelwerk van de afgelopen periode).

© Lot Vekemans, 2005

Niets uit deze tekst mag worden opgevoerd, openbaar worden gemaakt of vermenigvuldigd op enigerlei wijze, zonder vooraf schriftelijk verkregen toestemming van de auteur of de instantie die de auteur vertegenwoordigd en daartoe ook door de auteur gemachtigd is

ZUS VAN

Ze laten de honden los

Straks

Straks laten ze de honden los

Eerst hoor je ze janken

Houw-wouw

.....

Horen jullie dat?

Het eindeloze janken

In de ochtend als je wakker wordt

Soms ook in de nacht

Ze janken het hardst vlak voordat ze worden losgelaten

Ik weet dat

Ik weet dat inmiddels

Na jaren luisteren heb ik dat geleerd

Honden janken het hardst vlak voordat ze worden losgelaten

...

Houw Wouw

Houw Wouw

....

Hoor je dat?

...

Die honden en ik, dat is iets, daar is iets mee

Ik hoor ze

Ik hoor ze altijd

Ik heb ze altijd gehoord, zolang als ik hier zit

Ik zou kunnen zeggen... al duizenden jaren, maar dat weet ik niet

Dus laten we het er maar ophouden dat ik ze al heel lang hoor

...

In het begin werd ik er ... akelig van

Of bang

Van dat janken

Het had iets... on-heil-spellends?

Zoals de honden vroeger jankten

Buiten de poorten van de stad
Als het donker werd
Het moment dat niemand er nog uitging
Behalve om te vluchten
Te verdwijnen
...
How wouw
...
Nu word ik er...rustig ..van
Het idee dat ik niet...alleen...
Niet helemaal alleen...ben
...
...
...
Ik heb heel lang niet meer gepraat
...
Ik heb heel lang alleen maar hier gepraat
(ze wijst naar haar hoofd)
Eindelozen gesprekken heb ik hier gevoerd
Maar praten?
Hardop praten?
Zo van zinnen achter elkaar
Een verhaal
Met een kop en een staart
Dat is ...nieuw voor mij, nou ja
Niet nieuw-nieuw van nooit gedaan
Het is meer..
Lang geleden
...
Alles is lang geleden
...
...
Nu is het stil
Horen jullie dat?
Opeens is het stil, hoor je niks meer
Dat is het moment waarop ze los zijn
Als je hele scherpe oren hebt dan hoor je het snuiven ja

Dan voel je de wind die veroorzaakt wordt door zwaaiende staarten
Maar dat voel je niet
Zoiets voelen zoubovenmenselijk zijn
En bovenmenselijk ben ik niet
Bovenmenselijk zijn dat is iets...bovenmenselijks ja
...
...
Ik zou wel willen weten wat er van mij verwacht werd
Hier
Nu
Wat er nu hier van mij verwacht werd
Dan zou ik dat gewoon doen
Ik ben daar heel gemakkelijk in hoor
Heel gemakkelijk
Niet dat ik veel kan
Maar ik kan het best proberen
Als jullie wat willen
Van mij dan
Ik bedoel, jullie zullen toch wel wat willen
Of ...verwachten
Ieder mens wil wat
Verwacht wat
Ieder mens
Wezen
Wat zijn jullie?
Nou ja, de meeste wezens willen wat
Al weten ze meestal zelf ook niet wat
Als je ernaar vraagt
Ze willen toch wat
Iets
Ik bedoel maar
...
Ik heb altijd gedacht...
Nou ja niet altijd
Soms
Gehoopt
Gebeden misschien?

Dat er hier ooit op een dag iemandzou komen
(nooit geweten dat het er zoveel zouden zijn)
Iemand
Die over mij zou ... oordelen?
Die zou beslissen op basis van...goed gedrag?
Of INZICHT?
Waar ik naartoe mocht gaan
Hierna
Als er een hierna is natuurlijk
Ik weet het niet
Je kunt lang nadenken over de dood
Als je nog leeft
Maar ja, als je dood bent...
Dan houdt het op
Niet dat ik zo'n denker ben
Nee
Ik ben een simpele ziel
Altijd al geweest
Toen ik nog leefde en nu ik dood ben
Eens een simpele ziel, altijd een simpele ziel
Au
...
(ze slaat een vlieg dood)
...
Er is een ding waar ik hier last van heb
Echt last van heb
Vliegen
Vliegen die steken
Ja, deze vliegen steken
Met dat het bloed er uitkomt
Zo hard steken ze
Soms, niet altijd
Op onregelmatige tijden
Op hele onregelmatige tijden
Geen pijn op te trekken
Dan weer 's ochtends
Dan weer 's middags

Dan weer voor een regenbui
Dan weer na een regenbui
Dan weer als het waait
Dan weer als het windstil is
Gek word je ervan
Je kan het ook niet aan ze zien
Of ze gaan steken
Het zijn dezelfde vliegen als die alleen maar over mijn huid lopen
Mijn armen, mijn benen, mijn hoofd
Iemand zou dat eens moeten uitzoeken
Van hoe dat kan, dat steken
De ene keer wel, de andere keer niet
Dat is toch niet normaal
Ik vind dat niet normaal
Soms sla ik er één dood
Pats
Zo met de vlakke hand
Een korte tik
Dat ze niet uit elkaar spatten
Geen vlekken
Kun je bijna niet zien dat ze dood zijn
Is het meer alsof ze slapen
Nou ja, vliegen slapen niet
Zover ik weet
Slapende vliegen
Ooit een slapende vlieg gezien?
Ik niet
Rotbeesten zijn het
Dienen ook nergens voor
Alleen als voedsel voor andere beesten
Nou als je datbestaansrecht noemt
Niet te vreten trouwens
Ik heb het wel eens geprobeerd
Een muffig propje met een taaïg vliesje
Dat zijn de vleugels
Stroef in de mond, bijna niet door te slikken
Alleen met veel speeksel

Heel veel speeksel

...

Nee nee nee, dat doet er allemaal niet toe, dat weet ik wel

Waarom zeggen jullie niet gewoon wat jullie willen horen

Ik kan heel veel vertellen

Over die honden

Heel veel

En die vliegen

Ook

Of over vroeger

Mijn vader

Mijn broers

Mijn zus

Natuurlijk

Mijn zus

...

...

Ik heb mezelf iets gezworen

Iets wat niet gemakkelijk is, maar wat ik toch ga doen

Ik heb mezelf iets gezworen over mijn zus

...

Mijn zus en ik...dat was

Ik weet het niet

Voor haar was ik een lager wezen

Een onbelangrijk wezen

Omdat ik niet de beste was

Of wilde zijn

Niet de snelste

De eerste

Zij wel

Zij moest en zou

Altijd en overal

Voorop

Als eerste boven op de berg

Als eerste in het dal

Soms mocht ik met haar mee

(Liever niet natuurlijk

Liever ging ze met mijn vader
Of een van mijn broers)
Maar goed, soms mocht ik met haar mee
En heel soms mocht ik zelfs voorop
Voor haar lopen
Nou ja
Liep ze de hele weg in mijn nek te snuiven
Omdat het haar niet snel genoeg ging
Gaat het? vroeg ze dan om de vijftien stappen
Gaat het wel?
Elke tocht die we samen maakten, deed zij nog eens over
Alleen
Om te laten zien dat zij het sneller kon
Sneller dan ik
Sneller zonder mij
“Zooo, jouw zus”
Ja, mijn zus ja
Mijn zus is de beste!
Mijn zus is een held ja
Dat weet ik
Dat weet ik heel goed
...
Ik heb mezelf iets gezworen
Ik heb mezelf gezworen dat ik mijn zus
Dat ik haar naam... niet meer uitspreek
Nooit meer...hardop... uitspreek
...
...
Vroeger renden we samen door de straten
Over het land
Door het bos
Het maakte niet uit wie voorop ging
We speelden op de plek waar ooit onze vader de sfinx had verslagen en zo koning van de stad werd
Zij verzonnen raadsels waar geen antwoord op bestond
En ik mocht orakels bedenken– dat zijn rare zinnen die niemand begrijpt
Onze broers vonden dat meidenspelletjes

Die wilden liever vechten met zelfgemaakte houten zwaarden
Wij moesten tellen hoe vaak ze elkaar ...zogenaamd... hadden gedood
Ik kon nog niet goed tellen en mijn zus telde altijd express verkeerd
Werden ze heel erg kwaad om
Domme grieten
Maar zij moest lachen en ik ook
Op weg naar huis gingen we langs de markt
Ik moest dan vragen om sinaasappels of wat vijgen
Ik was een schattig kind
Met blonde krullen en sproeten op mijn neus
Mij konden ze niks weigeren
Zei zij
Nou ja, de dochters van de koning
Die geef je al snel wat mee
Ja ja, goede herinneringen
...
Ik heb altijd gedacht dat je na je dood herenigd zou worden met je vrienden of familie
Dat je het nog eens kon hebben over TOEN
Over hoe alles gegaan is
“En toen zei jij dit en zei ik dat”
“En toen deed jij zus en ik zo”
“Weet je dat niet meer?”
En dat je nog dingen kon vragen
...
Niet praten
Stil zijn
Heel stil
Als je stil bent kun je horen waar ze heen gaan
Van je af
Verder of juist dichterbij
Soms komen ze zo dichtbij dat ik ze bijna kan ruiken
ze snuift
Hondenlucht
...
...
Ik kan me niet voorstellen dat iemand – iemand van jullie - geïnteresseerd is in mijn verhaal
Waarom

Ik bedoel, als dat zo was dan was hier heus wel eens eerder iemand geweest

Ooit

In al die jaren

Tijd genoeg zou ik zo zeggen

Drieduizend jaar

Of meer

Al drieduizend jaar geen onderwerp van gesprek

Ik

Vergeeten

Niet eens verguisd

Gewoon...vergeeten

...

Zit iedereen zo als ik?

Mijn vader en mijn moeder

Mijn twee broers

Zo

Alleen

Ergens op een plek met vliegen

En waar ze honden horen

Mijn zus?

Hoort zij honden?

Dezelfde honden?

Of zitten zij gezellig bij elkaar?

Herinneringen op te halen?

Nee, nee, onverdraaglijk

Polyneikes

Periclymenus

Haimoon

...

Mannen

Die mis ik nog het meest

...

Ik heb een wild leven geleid

Voor een tijdje

Toen al die ellende met mijn familie voorbij was

Toen iedereen dood was

En het allemaal niet meer uitmaakt

Wat je doet
Of laat
Toen heb ik van alles gedaan
Met mannen dan
Heftige dingen, hele heftige dingen
Het kon me niet schelen
Die mannen ook niet
Die vonden alles best
Hoe heftiger hoe beter
Ja ja
Toen werd er ineens over mij gesproken
Vooral over die keer met Periclymenus in de tempel van Athena
Al is daar ook een hoop onzin over gezegd
...
...
Goed
Jullie mogen over mij oordelen
Waarom niet
Met de armen over elkaar
Zwijgend
Maar dan wil ik wel mijn verhaal doen
Mijn verhaal
Precies zoals IK het heb meegemaakt
Niets meer en niets minder

Totaal aantal pagina's: 32

Meer lezen?

Het gehele tekstboekje van Zus Van is te bestellen door een mail te sturen naar info@stmam.nl
(Stichting MAM)

Voor opvoeringrechten neemt u contact op met de auteur via contact@lotvekemans.nl